

ואחר אמר, בְּרַם עַקֵּר שְׂרָשׁוֹי
בְּאַרְצָה הַשְּׂאִירוּ, וְאִין אֵילָן כְּאִין
אֵלָא אָדָם עָלִיוֹן, שְׁנֵאמַר בּוֹ כִּי
הָאָדָם עֵץ הַשְּׂדֵה, וְאֵת הַעֵץ הַזֶּה
נֹטַע הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכַמְה
דוֹרוֹת וְלֹא הַצְּלִיחַ.

(עד שְׁנֵטַע אוֹתוֹ בְּאַרְצָה יִשְׂרָאֵל,
וְהִרְכִּיב אוֹתוֹ בְּשִׁלְשֵׁת הָאֲבוֹת
וְהַצְּלִיחַ שָׁם, וּמִשׁוּם זֶה הֵן כָּל
אֱלֹהִים יַפְעֵל א"ל פְּעָמִים שְׁלוֹשׁ עִם
גְּבַר. מִיֵּד שֶׁהַצְּלִיחַ שָׁם וְאָחֻז שָׁם,
הַתְּפִשְׁטוּ שְׂרָשׁוֹי עַל הָאֲרָץ,
שֶׁהִיא הַשְּׂכִינָה, וְהַתְּעַלּוּ עֲנָפִים
בְּכָל הַרְקִיעִים וּבְכָל הַמְּרַכְבוֹת
שֶׁל הַנְּשָׁמוֹת וְהַמְּלָאָכִים וְחֵיּוֹת
וְשָׂרְפִים וְאֹפְנִים, עַד שְׁחִזְרוּ
כְּבָרָא שׁוֹנָה (עד אין סוף), וְהִרִי
פְּרִשׁוּהָ שְׁעֵץ הַחַיִּים מִהַלְּף ת"ק
שְׁנָה, גְּדוּל הָאֵילָן וְתַקִּיף וְרוּמוֹ
מַגִּיעַ לְשָׁמַיִם, וְחֻזּוֹתָיו לְסוּף כָּל
הָאֲרָץ, תַּחְתּוֹתָיו תַּצְּלֵל כָּל חַיַּת
הַבַּיִת, וּבְעֲנַפָּיו יִדְוֶרוּ צְפָרֵי
הַשָּׁמַיִם, שֶׁהֵם נִשְׁמוֹת קְדוּשׁוֹת,
וּמִמֶּנּוּ יִזְוֶן כָּל בִּשְׂרָא.)

וְהִרְכִּיב אוֹתוֹ עַד אֶלֶף דוֹר, כְּמוֹ
שֶׁהַשְּׂכִינָה שֶׁהִיא עוֹלָה לְאֶלֶף דוֹר
בְּעֶשֶׂר סְפִירוֹת, שֶׁבָּהֶם עוֹלָה עֶשֶׂר
פְּעָמִים מֵאָה, עַד שֶׁעוֹלָה בָּהֶם
לְאֶלֶף דוֹר, וּמִיֵּד שֶׁהַצְּלִיחַ הָאֵילָן
בְּאַרְצָה, יִרְדּוּ הָאֵילָן מִלְּמַעְלָה,
שְׂרָשׁוֹי בְּאַרְצָה שֶׁהִיא הַשְּׂכִינָה,
וְהַתְּגַדְּלוּ שָׁם עֲנַפָּיו עַד אֵין סוּף,
וְהַתְּפִשְׁטוּ בָּהּ שְׂרָשׁוֹי עַד אֵין
תַּכְּלִיחַ. בְּאוֹתוֹ זְמַן הַתְּגַדְּלוֹת הָאֵילָן
כְּמוֹ מִקְדָּם, זֶהוּ שְׁכָתוּב גְּדוּל
הָאֵילָן וְתַקִּיף, וְרוּמוֹ מַגִּיעַ
לְשָׁמַיִם, וְחֻזּוֹתָיו לְסוּף כָּל הָאֲרָץ,
וּמִמֶּנּוּ יִזְוֶן כָּל בִּשְׂרָא. כָּל בְּנֵי הָאָדָם
שֶׁלְּמִטָּה. בְּאוֹתוֹ זְמַן הַתְּגַדְּלוֹת
הָאֵילָן כְּמוֹ מִקְדָּם, זֶהוּ שְׁכָתוּב
גְּדוּל הָאֵילָן וְתַקִּיף וְכוּ'. חַיַּת הַבַּיִת
אֵלוֹ חֵיּוֹת הַקְּדוּשׁ, צְפָרֵי הַשָּׁמַיִם
אֵלוֹ הַנְּשָׁמוֹת, וּמִמֶּנּוּ יִזְוֶן כָּל בִּשְׂרָא
לְמִטָּה, שֶׁבְּזִמְנֵן שִׁחְטָא אָדָם וְהָיָה מְקַצֵּץ בְּנִטְעוֹת, כְּבִיכּוֹל כְּאֵלוֹ עַקֵּר וּמְלָאָכִים וְשָׂרְפִים

וְקַצִּיצוּ עֲנַפּוֹהֵי, וְלִכְתֹּר אָמַר (שם יב) בְּרַם עַקֵּר
שְׂרָשׁוֹהֵי בְּאַרְעָא שְׂבוּקוֹ, וְלִית אֵילָן הָכָא אֵלָא
אָדָם עַלְמָה, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (דבריים כ יט) כִּי הָאָדָם
עֵץ הַשְּׂדֵה, וְהֵאֵי אֵילָנָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
אֲנִיטַע לִיהּ בְּכַמְה דְּרִין וְלֹא אֲצִלַּח.

(עד דְּנִטַּע לִיהּ בְּאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל, וְאִרְכִּיב לִיהּ בְּתַלַּת אֲבָהוֹן וְאֲצִלַּח
תַּמּוֹן, וּבְגִין דָּא הֵן כָּל אֱלֹהִים יַפְעֵל א"ל פְּעָמִים שְׁלֹשׁ עִם גְּבַר,
מִיֵּד דְּאֲצִלַּח תַּמּוֹן וְאֲחִיד תַּמּוֹן, אֲתַפְּשְׁטוּ שְׂרָשׁוֹי עַל אֲרַעָא דְאִיהִי
שְׂכִינְתָא, וְאִסְתַּלְקוּ עֲנַפּוֹי בְּכָל רְקִיעִין, וּבְכָל מְרַכְבֵּין דְּנִשְׁמַתִּין
וּמְלָאָכִיא וְחֵיּוֹן וְשָׂרְפִים וְאֹפְנִים, עַד דְּאִתְחִזְרוּ בְּקְדָמִיתָא (ס"א
עד אין סוף), וְהֵאֵי אֲוִקְמוּהָ עֵץ הַחַיִּים מִהַלְּף ת"ק שְׁנָה, (דניאל ד
ט) רְבָא אֵילָנָא וְתַקִּיף וְרוּמִיהּ יִמְטִי לְשָׁמַיָא, וְחֻזּוֹתֵיהּ לְסוּף כָּל
אֲרַעָא, תַּחְתּוֹתֵיהּ תַּצְּלֵל כָּל חַיַּת בְּרָא, וּבְעֲנַפָּיו יִדְוֶרוּ צְפָרֵי שְׂמַיָא,
דְּאִינוּן נִשְׁמַתִּין קְדִישִׁין, וּמִמֶּנּוּ יִתְזוּן כָּל בִּשְׂרָא.)

וְאִרְכִּיב לִיהּ עַד אֶלֶף דוֹר, כְּגוֹוָנָא דְשְׂכִינְתָא
דְּאִיהִי סְלִיקַת לְאֶלֶף דוֹר בְּעֶשֶׂר
סְפִירוֹן, דְּבַהוֹן סְלִיקָא עֶשֶׂר זְמַנִּין מֵאָה, עַד
דְּסְלִיקַת בַּהוֹן לְאֶלֶף דוֹר, וּמִיֵּד דְּאֲצִלַּח אֵילָנָא
בְּאַרְעָא נְחִית אֵילָנָא מְלַעִילָא, שְׂרָשׁוֹי בְּאַרְעָא
דְּאִיהִי שְׂכִינְתָא, וְאִתְרַבִּיאוּ תַּמּוֹן עֲנַפּוֹי עַד אֵין
סוּף, וְאִתְפְּשְׁטוּ בָּהּ שְׂרָשׁוֹי עַד אֵין תַּכְּלִיחַ,
בַּהוּא זְמַנָּא אִתְרַבִּי אֵילָנָא כְּמִלְקָדְמִין, הִדָּא
הוּא דְכְּתִיב רְבָא אֵילָנָא וְתַקִּיף וְרוּמִיהּ מְטִי
לְשָׁמַיָא, וְחֻזּוֹתֵיהּ לְסוּף כָּל אֲרַעָא, וּמִמֶּנּוּ יִתְזוּן
כָּל בִּשְׂרָא, כָּל בְּנֵי אָדָם דְּלִתְתָא, בַּהוּא זְמַנָּא
אִתְרַבִּי אֵילָנָא כְּמִלְקָדְמִין, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב
רְבָא אֵילָנָא וְתַקִּיף וְכוּ', חַיַּת בְּרָא אֵלִין חַיַּת
הַקְּדוּשׁ, צְפָרֵי שְׂמַיָא אֵלִין נִשְׁמַתִּין, וּמִמֶּנּוּ יִתְזוּן
כָּל בִּשְׂרָא לְתַתָּא. דְּבְזְמַנָּא דְחָב אָדָם וְהוּא
מְקַצֵּץ בְּנִטְעוֹת, כְּבִיכּוֹל כְּאֵלוֹ אַעְקֵר חֵיּוֹן
וּמְלָאָכִים וְשָׂרְפִים וְאֹפְנִים מֵאִתְרִיהוֹן, וְלֹא

ואופנים ממקומם, ולא היה מי שמקבל תפלות, שנאמר בהם פי עוף השמים יוליך את הקול ובעל כנפים יגיד דבר. מה זה יגיד דבר? בתפלות והזכיות של ישראל.

אמר לו רבי אלעזר: בודאי שעליונים ותחתונים היו תלויים באדם הראשון, ולא לחנם פרושה בעלי המשנה לעולם יראה האדם על עצמו פאלו כל העולם תלוי עליו, אבל אדם שטרח עליו הקדוש ברוך הוא בגלגול ולא הצליח במקומו, עוקר אותו ממקומו ושם אותו במקום אחר ומשנה לו מקום, וסוד הדבר - ועפר אחר יקח וטח את הבית, וזה שנוי מקום (כאן חסר). אם הצליח, מוטב, ואם לא הצליח, עוקר אותו משם ומרפיב אותו במקום אחר ומשנה את שמו, וזה שנוי השם. אם הצליח, מוטב, ואם לא הצליח, עוקר אותו משם, וזהו ונתן את הבית את אבניו ואת עציו, ונטע אותו במקום אחר, ומשנה מעשיו מפל מה שהיה בראשונה, ומפל הציונים שלו משנה פניו ותשלחהו.

הן כל אלה יפעל א"ל פעמים שלוש עם גבר, הקרקע שנטע אותו שם והצליח, ומתפשט ענפיו ושרשיו עד אלף דור, זו השכינה, וזה שנוי מעשה, ועד כמה פעמים? עד אלף, כמו שנאמר דבר צנה לאף דור, ועליו נאמר האלף לך שלמה, והם אלף עולמות, שנטע אותו עד שמצליח ומרפיב אותו שם, וסוד הדבר - ועשה חסד לאלפים, למי? לאהביו, ולשמרי מצותיו לאף דור.

אמר לו: ומה לרשעים? שהרי פתוב ובכנ ראיתי רשעים קבורים

היה מאן דמקבל צלותין, דאתמר בהון (קהלת י ב) כי עוף השמים יוליך את הקול, ובעל הכנפים יגיד דבר, מאי יגיד דבר, בצלותין וזכוון דישראל.

אמר ליה רבי אלעזר, בודאי עלאין ותתאין הון תליין באדם קדמאה, ולא למגנא אוקמוה מארי מתניתין, לעולם יראה האדם על עצמו פאלו כל העולם תלוי עליו, אבל בר נש דטרח עליה קודשא בריה הוא בגלגולא ולא אצלח באתריה, אעקר ליה מאתריה ושוי ליה באתר אחרא, ושני ליה אתר, ורזא דמלה (דף קג ע"א) ועפר אחר יקח וטח את הבית (ויקרא יד מה), ודא שנוי מקום, (כאן חסר והוא בתיקוני ז"ח) אם אצלח מוטב, ואם לא אצלח אעקר ליה מתמן וארפיב ליה באתר אחרא, ושני שמייה ודא שנוי השם, אם אצלח מוטב ואי לא אצלח אעקר ליה מתמן, ודא ונתן את הבית את אבניו ואת עציו (שם מח ז), ונטע ליה באתר אחרא, ושני עובדוי מפל מה דהיה בקדמיתא, ומפל ציורין דיליה, משנה פניו ותשלחהו (איוב יד כ).

הן כל אלה יפעל א"ל פעמים שלוש עם גבר (שם לג כט), קרקע דנטע ליה תמן ואצלח ומתפשט ענפוי ושרשוי עד אלף דור דא שכונתא, ודא שנוי מעשה, ועד כמה זמנין עד אלף, כמה דאת אמר (תהלים קה ח) דבר צנה לאף דור, ועליה אתמר (שיר ח יב) האלף לך שלמה, ואינון אלף עלמין, דנטע ליה עד דאצלח וארפיב ליה תמן, ורזא דמלה ועשה חסד לאלפים (שמות כו), למאן לאהביו, ולשמרי מצותיו לאף דור (דברים ו ט).

אמר ליה, ולרשיעיא מאי, דהא פתיב (קהלת א ב) ובכנ ראיתי רשעים קבורים ובאו